

...HOGY A CSIBE TÚLÉLJE AZ ELSŐ 24 ÓRÁT!

AVAGY AMIÉRT A HENDRIX KÖRNYE KFT. ÉS TAKARMÁNYAI VASTAPSOT KAPTAK...

A békéscsabai, a kecskeméti és a bábolnai szimpóziumok után az év utolsó negyedévében is több mint 100 állattartó vett részt a Hendrix Környe Kft. által rendezett szakmai szimpóziumokon. Az első brojler szimpózium Villányban, a második Tokajban került megrendezésre, és szép számmal jelentek meg a sertés szimpóziumon is, ahol a Piglet takarmány előnyeit mutatták be. Minden rendezvényen magas volt a részvételi arány és az elhangzott szakmai információknak köszönhetően folyamatosan növekszik a Hendrix Környe Kft. termékeit alkalmazók száma. Az előadók olyan mennyiségű szakmai információt továbbítottak az hallgatóság felé, hogy azt egy cikkben nem lehet közölni, ezért most a legfrissebb brojler szimpózium programját tárjuk a nyilvánosság elé, melyet Tokajban, december 4-én a Millenium Hotel konferencia termében rendeztek.

A résztvevőket elsőként **Varsádi László**, a **Hendrix Környe Kft.** kereskedelmi igazgatója köszöntötte, és bemutatta a vállalatot és a Nutreco csoport filozófiáját. Mint elmondta, a **Nutreco Cégcsoport**, amely már hosszú évek óta vezető szerepet tölt be a világ lazac- és pisztráng-termelésében; a premix- és takarmánygyártás tekintetében első helyen áll Európában. A világ számos országában jelen van, két évvel ezelőtt vásárolta meg a Tatabánya mellett lévő környei takarmánygyárat. A társaságot, amely egyedülálló kutatói háttérrel rendelkezik, világszerte ismerik megbízhatóságáról és

széles termékpalettájának állandó kiváló minőségéről; elismertségét is ezeknek köszönheti. A Nutreco filozófiáját Környén is megvalósították, így környezetbarát technológiával és **ISO 9001** minősítéssel, az élelmiszerbiztonság kritériumait szem előtt tartva folytatják jelentős szakmai múlttal rendelkező tevékenységüket: a premix-, a koncentrátum, a tápszer- és a készkép-gyártást, illetve alapanyag-forgalmazást.

A brojlercsirkék egészségügyi helyzetének aktuális kérdéseiről **Dr. Essósy Gábor** tartott egy átfogó előadást, melyet **Szabó Attilának**, a Hendrix Környe Kft.

Kelet-magyarországi baromfitakarmányozási specialistájának előadása követett, melynek témája az a vörös-színű, egyedi összetételű **"MANA"** brojler prestarter táp volt, melyet a naposcsibékkel egy napig kell etetni.

A baromfitápok savanyításának jelentőségéről és az ivóvíz savanyítása helyett alkalmazható megoldásról, a **Nordos** legújabb fejlesztésű takarmányba keverhető savanyító-anyagáról – a **Nutracid Gaélis** készítményről – **Papócsi Péter**, a Nordos értékesítési vezetője beszélt a résztvevőknek.

Végezetül **Dr. Szepesti Csaba**, a Hendrix Környe Kft. fejlesztési csoportjának vezetője tartott egy rendkívül színes előadást az állati fehérje- illetve antibiotikummentes brojler-takarmányozási rendszeréről, melynek egyik első hazai képviselője a holland anyacég által kifejlesztett **Greenline Poultry** program. Az előadásokat egy kötetlen kerekasztal-beszélgetés valamint egy hangulatos, közös ebéd követte. Az érdeklődők bővebb információért a Hendrix Környe Kft. képviselőihez fordulhatnak.

11. EURÓPAI BAROMFI KONGRESSZUS

Több mint 700 szakember gyűlt össze 2002. szeptember 6-10 között Brémában, a WPSA által rendezett kongresszuson. Az előadások mellett szakmai kirándulásokat is szerveztek, a résztvevők az őket leginkább érdeklő témájú programon vehettek részt. A plenáris előadások mellett minden nap öt szekcióban folytak a programok. Magyarország szép számú résztvevővel képviseltette magát.

Előadást tartott:

Horn Péter: Baromfitermelés alakulása Magyarországon, a Cseh Köztársaságban és Szlovákiában (az ebből készített cikket lapunknak ebben a számában közöljük, a szerk.)

Romvári Róbert: Pulykaszív MRI vizsgálata

Dublecz Károly: A csirkék korának és a mintavétel helyének hatása a szójadara aminosavainak emészthetőségére

A rendezvényen poszterrel a következők vettek részt:

Bartos A., Bányai A., Bokor A., Pál L., Tóth G., Dublec K., Veszprémi Egyetem Georgikon Kar, Keszthely

A nevelő és befejező tápok lizin- és kéntartalmú aminosav szintjeinek hatása brojlercsirkék teljesítményére és testfelépítésére

Pál L., Bartos A., Tóth G., Dublec K., Veszprémi Egyetem Georgikon Kar, Keszthely

Különböző zsíriegészítések és a táp A- és E-vitamin szintjének hatása a tojássárgája zsírsavösszetételére, A- és E-vitamin szintjére, valamint oxidatív stabilitására

Szűcs G., Saffarzadeh A., Vincze L., Húsvéth F., Veszprémi Egyetem Georgikon Kar, Keszthely

Különböző szintű cukornád melasz etetésének hatása brojler teljesítményére és testfelépítésének minőségi jellemzőire

Orosz Sz., Vetési M., Húsvéth F., Mézes M., Kiss L., Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő; Veszprémi Egyetem Georgikon Kar, Keszthely; Kacsafarm Kft., Szarvas

Zab és árpa etetés hatása pecsenyekacsa májának és combizmának zsírsav-összetételére és a teljesítményre

Vetési M., Kiss L., Kiss A., Erdélyi M., Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő; Kacsafarm Kft., Szarvas

Szabadtartásos pecsenyekacsa takarmányozása szemes takarmánnyal

Romvári R., Andrassy-Baka G., Bogenfürst F., Molnár M., Horn P.,

Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar, Kaposvár

Libamáj-fejlődés értékelése élőállat komputertomográf vizsgálatával

Vargáné Spiller Sz., Kozák J., Nagy I., Kawada T., Szent István Egyetem

Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő

Törzsliba állomány pehelytoll vizsgálata

Szabó M., Bárdos L., Kiss Z., Lengyel L., Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő

Fejlődő tojástüszők IgY szintjeinek jellegzetességei japán fűrjben

Marca J., Stipkovits L., Siquella L., Navarrete E., Calier SA. Laboratorios, Barcelona Állatorvostudományi Kutató Intézet, Budapest

Roxacin és Inmunair 17,5 kezelés hatékonysága Mycoplasma gallisepticummal és E. Coli-val kísérletesen fertőzött csirkékben

Marca J., Stipkovits L., Siquella L., Navarrete E., Calier SA. Laboratorios, Barcelona; Állatorvostudományi Kutató Intézet, Budapest

Inmunair 17,5 potenciális hatása tylozin kezelés hatékonyságának növelésére Mycoplasma gallisepticummal kísérletesen fertőzött csirkékben

Bódi L., Janan J., Opperl K., Rudas P., Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő; Szent István Egyetem, Budapest

Tolltépés hatása lioák bizonyos fiziológiai paramétereire

Márai G., Szent István Egyetem, Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő

Magyarország baromfitermelése

Meleg I., Pakuts G., Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet, Budapest

European Federation
World's Poultry Science
Association (WPSA)

Hosted by the German
Branch of the WPSA

Beltenyésztés hatása versenyalambok repülési teljesítményére

Shaaban., Mézes M., Hidas A.,

Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő; Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Kar, Gödöllő;

Glutation peroxidáz enzim aktivitása és kapcsolata néhány értékmérővel két tyúkfajtában és keresztezéseikben

Hidas A., Koppány G., Mihók S., Edviné Meleg E., Szalay I.,

Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő; Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum, Debrecen;

Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet, Budapest

DNS polimorfizmus (RAPD) a magyar pulyka génbanki állományában

Kőrösi L.,

Alltech Hungary, Budapest

Természetes termékek hatása a brojler termelési eredményeire

Gerendai D.,

Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő

Brojler takarmányok energiaellátása GMO-mentes full fat szójával

ÉLELMISZERBIZTONSÁG A BAROMFIIPARBAN TUDOMÁNYOS TANÁCSKOZÁS A SZENT ISTVÁN EGYETEM ÉLELMISZERTUDOMÁNYI KARÁN

A Szent István Egyetem immár hagyományos "SZIE Egyetemi Napok" rendezvénysorozatának keretében augusztus végén egynapos tudományos konferenciát rendezett az Élelmiszertudományi Kar Hűtő- és Állati-termék Technológiai Tanszéke Budapesten. A konferencia napjaink egyik kiemelkedően fontos témájával, az élelmiszerbiztonsággal foglalkozott a baromfiipar szemszögéből.

A konferenciát Sáray Tamás professzor, a Tanszék vezetője nyitotta meg, bevezetőjében hangsúlyozva hazánk Európai Unió csatlakozásával és a baromfiágazat exportlehető-

ségeivel összefüggésben az élelmiszerbiztonság fontosságát.

A bevezető előadást dr. Takács László, a Baromfi Termék Tanács elnöke tartotta, aki az ágazatot sújtó túltermelési válság egyik lehetséges megoldását a Termék Tanács által kezdeményezett és koordinált "Ellenőrzött magyar termék" védjegy bevezetésében és minél szélesebb körű bevezetésében látja. A minősítés nagyon szigorú feltételrendszert szab úgy a termelők, mind a feldolgozóipar részére. Hozzá szükséges még az EU-kompatibilis minősítési és ellenőrzési rendszer kiépítése és fo-

lyamatos fenntartása is. Egy általuk végzett lakossági felmérés szerint a fogyasztók 41%-a igényli a termék "biztonságos" voltát, amely igény csak a tenyésztés és a feldolgozás fent említett folyamatos ellenőrzésével elégíthető ki.

A soron következő két előadásban a hazai baromfiágazat két jelentős képviselőjének már a gyakorlatban is bevezetett és alkalmazott tapasztalatairól hallhattak a résztvevők. Sebők András a Bábolna Rt., Répási Pál pedig a Hajdú-Bét Rt. élelmiszerbiztonsági rendszerét ismertette. Mindkét előadó kitért azokra a technikai problémákra, amelyek megoldását feltétlenül meg kellett oldaniuk a rendszer bevezetése előtt. Fontos tényként említették meg azt is, hogy a rendszer kialakítása során első lépésben külső ellenőrző és minősítő szervezetek által végzett auditálás szükséges ahhoz, hogy minden lehetséges veszélyforrás kiszűrhető legyen. Ez ugyan jelentős költségvonzattal járt, de a várható – és már elért – eredmények alapján egyértelműen gazdaságosnak ítélték. Mindkét előadó kitért arra a problémára is,

A konferencia résztvevői

Takács László a Baromfi Termék Tanács elnöke bevezető előadását tartja

Kiss István professzor

amelyet számos esetben nem megfelelően ítél meg a hazai gyakorlat, mely szerint nem csupán a saját termelői és feldolgozóit rendszert kell ellenőrizni és minősíteni, de feltétlenül szükséges a beszállítók minősítése is.

A következő, szakmai és tudományos szempontból egyaránt rendkívül izgalmas előadást Dr. Beczner Judit (KÉKI) tartotta, amelyben a biofilm-képződés mechanizmusát ismertette és részletesen tárgyalta annak jelentőségét a termék minősége, illetve az élelmiszerbiztonság szempontjából. Eredményeik alapján azt a végső következtetést vonta le, hogy bár a felületek teljes mértékben nem tisztíthatók meg, arra a baromfi-hús feldolgozása során feltétlenül törekedni kell.

A szünetben élénk szakmai vita bontakozott ki az elhangzott előadásokkal kapcsolatosan. A következőkben

a Tanszék munkatársai ismertették saját kutatási eredményeiket.

Kiss István professzor a húсок, ezen belül a baromfi-hús mikrobiológiai biztonságáról tartott érdekes előadást, amelynek során többször is hangsúlyozta, hogy a minőségbiztosítás önmagában nem azonos az élelmiszerbiztonsággal, bár annak egyik lényeges feltétele.

Polyákné dr. Fehér Katalin a védőgáz-csomagolás hatásait mutatta be a baromfi-hús mikrobiológiai jellemzőire, Mészáros László pedig a hőhatás-mentes pasztörözés lehetőségeit ismertette a töltelékárak készítéséhez nélkülözhetetlen mechanikailag szeparált baromfi-hús-pép előállítá-

tása során. Kaffka Károly a XXI. század új technikai lehetőségei közül mutatott be néhányat az USA-ban szerzett friss tapasztalatai alapján. A folyamatos, akár gyártásközi minőségellenőrzés egyik fontos eszköze lehet a közeli infravörös technika (NIR) alkalmazása, amely az alapanyag illetve a termék fizikai jellemzői alapján lehetőséget nyújt az összetételre vonatkozó következtetések levonására. Teljesen új, a baromfiiparban ma még nem alkalmazott technika az "elektromos orr", amely gázokat illetve gáznemű anyagokat érzékel az emberi orrnál sokszorosan hatékonyabban és érzékenyebben.

Sáray professzor zárószavában, az elhangzottakat összegezve kifejezte reményét, hogy hasonló rendezvények során a hazai baromfiipar minden szereplője megfelelő mennyiségű és minőségű információt kaphat az új, ma még a gyakorlatban be nem vezetett tudományos eredményekről és az azok által nyújtott lehetőségekről, az élelmiszerbiztonság minél szélesebb körű elterjesztése érdekében.

DR. MÉZES MIKLÓS

Fotók: Dr. Balla Csaba

1. Mi a vakcinázás jelentősége a szalmonella elleni védekezésben?

Dr. Bitay Zoltán, a Bábolna Rt. igazgató főállatorvosának véleménye szerint az állományok biztos mentesítése nem képzelhető el vakcinázás nélkül. Bábolna 1992 óta központilag szervezetteren védekezik a szalmonella ellen, és a tapasztalatok azt mutatják, hogy vakcinázás nélkül nem lehet a megfelelő és megbízható színvonalra eljutni – tette hozzá Bitay doktor.

A holland szakértő kifejtette, hogy a védekezést a tenyészállományoknál kell és érdemes elkezdni, mert ekkor az áruállomány is szalmonella-mentes lesz. Éppen ezért a nyugat-európai országokban központi szerep jut a Salmonella enteritidis elleni élő vakcina, a TAD Salmonella vac™ E alkalmazásának. Korábban úgy gondolták, hogy a szalmonella elleni védekezés megoldható vakcinázás nélkül is, azonban ez a szemléletmód mára egész Európában megváltozni látszik. Az Európai Unió jelen-

tősebb tenyész- és árutőjetermelő kis- és nagyvállalatai már vagy törvényileg vagy saját elhatározásukból alkalmazzák a vakcinát.

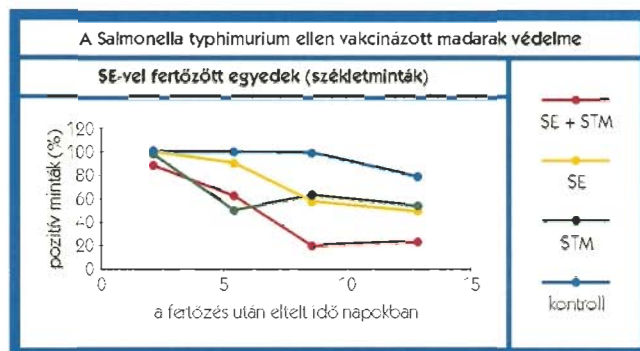
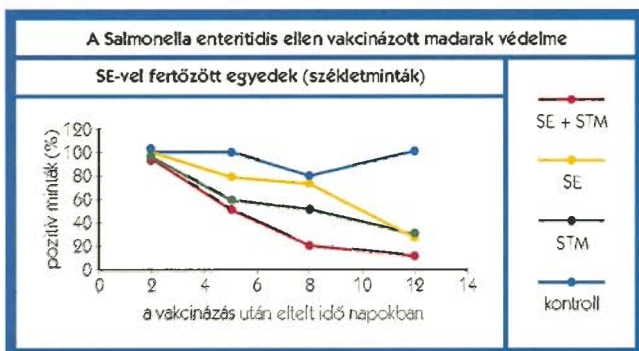
2. Melyik vakcinát és hányszor használjuk?

A legújabb kísérletek is azt támasztják alá, hogy a baromfi-szalmonella elleni védekezés leghatékonyabban a háromszori élő vakcinázással oldható meg, és az egyetlen módszer, mely a tojóperiódus végéig teljes védettséget biztosít.

Az élő vakcinák további előnye az itathatóság, mely rendkívül fontos az állományok kezelése szempontjából, hiszen a madarak a védettséget természetes úton – az ivóvízzel – kapják meg.

3. Mikor használjunk Salmonella Enteritidis és Salmonella Typhimurium vakcinákat?

A Salmonella enteritidis és Salmonella typhimurium vakcinák használata történhet egy időben is, mert a két vakcina egymás hatását még erősíti is.

BODÓ IMRE 70 ÉVES

Bodó Imre professzor úr a közel-múltban ünnepelte 70. születésnapját. Ebből az alkalomból a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Mezőgazdaság-tudományi Kar Állattenyésztés- és Takarmányozástani Tanszéke ünnepi ülést szervezett 2002. november 16-án „Génmegőrzés; Kutatási eredmények régi háziállatfajták értékeiről” címmel. A hasonló című kiadvány 21 tanulmányát a szakterület olyan elismert szakemberei írták, akik barátként, munkatársként, tanárként tisztelhetik Bodó professzor urat. Köztük számos baromfi szakember is szerepelt: Ludrovsky Ferenc előadóként idézte fel az erdélyi kopasznyakú tyúkkal végzett közös kísérleteket, Kovácsné Gaál Katalin a mosonmagyaróvári sárga magyar tyúk történetét írta le, Sófalyv Ferenc a hódmezővásárhelyi kender-

magos tyúkfajlalommal végzett kísérleteket ismertette, a KÁTKI három munkatársa, Barna Judit, Hidas András és Szalay István pedig a régi magyar baromfifajták DNS-vizsgálatáról, szaporodásbiológiájáról és agrárkörnyezetvédelmi szerepéről közölt tanulmányt.

Idézet a kiadvány előszavából: „70 éves Bodó Imre professzor, az MTA doktora, aki kutatási pályájának jelentős részét helyi fajták védelmének szentelte. Ő volt az első, aki tudatosította a magyar társadalommal a génmegőrzés fontosságát, tisztázta a szakmai fogalmakat és jelentős befolyással volt e téma nemzetközi fejlődésére is. Kiváló gyakorlati érzelme, az állattenyésztés, -tartás összes szintjén dolgozókkal kialakított kapcsolata, az iránta megnyilvánuló tisztelet és megbecsülés mindenkit e téma fenntartás

nélküli elfogadására és sikerre vitelére ösztönzött. A magyar szürke marha új évezredbeli létezése munkájának közvetlen eredménye, de közvetve mindegyik magyar állatfajta fennmaradásához hozzájárult.” Az „A Baromfi” szerkesztősége ezúton kíván Bodó Imre professzor úrnak jó egészséget, sok munkás hétköznapot és örömteli ünnepnapot egyaránt.

EXPOAVIGA, BARCELONA

A kiállítást 2002. november 2-8. között rendezték meg. A helyszín a város gyönyörű hegyén, a Montjuic-on lévő kiállítási terület, a Fira Barcelona volt. A rendezvény magas színvonalra a magyar látogatókat is meglepte. A világ vezető baromfitenyésztői, tartási, takarmányozási technológiát kínáló cégei és állategészségügyi termékeket gyártó vállalatai mind jelen voltak, ezzel is aláhúzva, hogy a spanyol nyelvű országok és a régió mennyire fontos számukra. A regisztrációnál „elszenvedett” sorbanállás is utalt a látogatók nagy számára. A kiállítással egy időben tartási, takarmányozási és állategészségügyi témájú konferenciát is szerveztek.

EUROTIER, HANNOVER 2002

A hannoveri EuroTier kiállítást 2002. november 12-15-e között rendezték meg a megszokott kiállítási területen. A 10 pavilonban több mint 1200 kiállító vett részt a rendezvényen. A látogatók már a reggel 9 órai nyitásra tömegével érkeztek. A kiállítók színvonalas katalógussal is várták az érkezőket, melyben minden kiállító szerepelt.

A kiállítás során átadták az Újítási Díjakat. Baromfi vonatkozásában két aranyérmet osztottak ki. Az egyiket egy brojler szállító rendszer kapta, melyben az automata rendszer az állatok törése nélkül szedi fel és rakja szállító autóba az állatokat és a zárt szállító járműben ventiláció is biztosított. A másik aranyérmet egy energiatakarékos, hosszú élettart-

tamú LED fényforrás kapta, mely több színből állítja elő a természetes fényhez hasonló világítást.

Európa legnagyobb állattenyésztési kiállításán ebben az évben is rengetegen vettek részt, a pavilonokban mindig hullámozott a tömeg, melyben igen sokszor lehetett magyar hangokat is hallani.

Az Alltech pavilonjában igen nagy sikere volt a délutánonkénti ír zenének és a cég saját termékének, a Kentucky Ale sörnek. A kép előterében magyar látogatók.

9. SZAPORODÁSBIOLÓGIAI TALÁLKOZÓ: A MEGÚJULÓ SZAPORODÁSBIOLÓGIA

A Szaporodásbiológiai Társaság immár kilencedik találkozóját tartotta Balatonfüreden november első hétvégéjén.

A találkozó első napi programja *prof. Wekerle László*, a Társaság elnöke megnyitóját követően az inszeminátor képzéssel foglalkozott *prof. Solti László*, a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar dékánjának elnökletével.

Az igen élénk vita során számos olyan jogi, adminisztratív és szakmai probléma merült fel, amelyek megoldását az inszeminátor társadalom önmagában megoldani nem tudja, így felhatalmazta a Társaság elnökségét, hogy úgy az érintett Állatorvosi Kamarával,

mint az irányító főhatósággal kezdjen tárgyalásokat ezek megoldásáról.

A kötetlen szakmai beszélgetéssel záruló első napot követően a találkozó második napján került sor a hazai szaporodásbiológiával foglalkozó tudományos műhelyek bemutatkozására *Barna Judit dr.*, a KÁTKI Szaporodásbiológiai Osztálya vezetőjének elnökletével.

Baromfi és nyúl szaporodásbiológiai kérdésekkel az elhangzottak alapján három műhely foglalkozik hazánkban, amelyek közül elsőként a *Péczely Péter* professzor által vezetett csoport (Szent István Egyetem, Szaporodásbiológiai Laboratórium, Gödöllő) mutatkozott be. Kutatásaikban kiemelt fontosságú a

bélsárban is kimutatható szexuál szteroidok mérési rendszere, illetve ennek felhasználása a gyöngytyúk ma még kevésbé ismert szaporodásbiológiai folyamatainak felmérésében és elemzésében. Emellett vadon élő madárfajokkal, így a tőkés réccével valamint a sergéllyel kapcsolatos szaporodásbiológiai kutatásaikat mutatták be. A másik jelentős baromfi szaporodásbiológiával foglalkozó kutatócsoport *Bogenfürst Ferenc* professzor vezetésével működik a Kaposvári Egyetem Állattudományi Karán. Vizsgálataik középpontjában a lúd mesterséges termékenyítésének fejlesztése áll. A lúd fajjal, ezen belül kiemelten annak speciális magyar változatával, a fodrostollú magyar lúd szaporodásbiológiájával foglalkozik a KÁTKI Szaporodásbiológiai Osztálya Gödöllőn, *Barna Judit dr.* vezetésével. A KÁTKI Nyúltenyésztési Osztályán dolgozó *Virág Györgyi dr.* a húsnyúl szaporodásbiológiájával kapcsolatos sok éves kutatási eredményeiről számolt be.

A találkozó sikerességét mi sem bizonyította jobban, minthogy a hétvége ellenére is közel száz kolléga hallgatta végig és vett részt aktívan a vitában.

DR. MÉZES MIKLÓS

FOTÓK: BALCGH KÁROLY

